

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА ВАЉЕВО**

**Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391
e-mail: pssvaljevo@open.telekom.rs**

**Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs**

- ТЕХНОЛОГИЈА ПОДИЗАЊА ЗАСАДА ШЉИВЕ -

Билтен бр.12

Ваљево. 25.11.2011. године

Назив билтена: Актуелни савети из пољопривредне
производње за септембар

Садржај:

- Припрема земљишта и агромилиорације
- Избор сорти и подлога
- Избор садница
- Растојање садње и систем узгоја
- Рзмеравање и обележвање места за садњу
- Време и начин садње

Аутори:

дипл. инг. Јован Милинковић

дипл. инг. Драгољуб Драгојловић

Тираж:

350 примерака

Технологија подизања засада шљиве

Припрема земљишта и агромелиорације

Обухвата низ припремних радњи које треба спровести како би се земљишта адекватно припремило за садњу. На основу урађене агрохемијске анализе приступа се агромелиорацијама и уношењу недостајућих количина хранива у земљишту употребом одговарајућих ђубрива.

Пре агромелиоративног ђубрења на парцели се морају искрчити сва појединачна стабла ако их има, уништити корови (употребом тоталних хербицида) и поравнати земљиште ако има микродепресија.

Ако је земљиште доста закоровљено, нарочито ако има доста ризомских корова), тотални хербициди се морају употребити 60 дана пре дубоког орања и о томе треба водити рачуна. Ако постоји могућност, пре извођења дубоког орања на један хектар употребити 40 до 50 т добро згорелог стајњака. Недостајуће количине минералних хранива надокнадити употребом одговарајуће формулације минералних ђубрива која је изабрана на основу агрохемијске анализе и урађене препоруке од стране стручне службе. Када се сва неопходна ђубрива растуре по парцели, приступа се дубоком орању. Дубина орања зависи од типа земљишта и његове влажности и она се креће од 40 до 50 цм. Важно је нагласити да се земљиште мора узорати бар два месеца пре садње како би се мало слегло и добило повољну структуру за садњу.

Садња шљиве на доста стрмим теренима и на малим површинама може се извести и без дубоког орања, али се онда морају копати рупе пречника 80 до 100 цм и дубине 50 до 60 цм уз адекватно ђубрење истих. Сама допунска обрада земљишта се изводи пред садњу уз употребу тањирача или ротофреза како би се земљиште довољно уситнило и било погодно за затрпавање садница.

Садња на свежим крчевинама није препоручљива, јер се у земљишту после крчења налази велика маса заосталих жила и жилица које бивају нападнуте од трулежница које могу прећи и на корен младих садница. Зато се препоручује одмарање таквих земљишта бар две до три године уз примену плодореда. Ако се баш жели садити на свежим крчевинама, онда се обавезно у јамиће садница мора убацити ново земљиште које се довози са других парцела уз употребу доста стајњака, како би се створили што бољи услови за несметан развој биљака.

Избор сорти и подлога

Правилан избор сорте у комерцијалној производњи је свакако најважнији моменат, јер ако се направи грешка у избору будући засада је у старту осуђен на пропаст, а произвођачи остају без уложених средстава и узалудно потрошених година. Која ће сорта бити изабрана првенствено зависи од намене и употребне вредности плодова, локација где се засад подиже, као и од расположивог садног материјала. Од мноштва сорти које се дана гаје у развијеним шљиварским земљама само неколико десетина њих представљају важне комерцијалне сорте. И у Србији је слична ситуација. У производним засадима се гаје следеће сорте: Чачанска лепотица, Стенлеј, Чачанска родна и Пожегача. Поред ових сорти мање су заступљене Ваљевка, Чачанска најбоља, Чачанска рана и још неке сорте локалног значаја. Велики проблем у увођењу новостворених и интродукованих сорти у производњу представља вирус шарке шљиве, јер су све висококвалитетне нове сорте углавном осетљиве на нови вирус.

Избор садница

Правилан избор садница је од пресудног значаја за успешно подизање и дуговечност засада шљиве, као и будући квалитет плодова. Зато се избору садница мора посветити посебна пажња, јер последице лошег избора никаквим мерама се не могу отклонити. У пракси се показало да је за подизање засада најбоље користити добро развијене једногодишње саднице које морају да испуне следеће услове:

- да су гарантовано здраве и да потичу од здравих матичних стабала;
- да је идентичност сорте и подлоге сигурна;
- да су умерено развијене са добро развијеним кореновим системом и очуваним пупољцима;
- на месту калемљења да су подога и калем гранчица добро срасле;
- да на садницама нема механичких оштећења од повреда изазваних градом, оруђима или глодарима.

Посебна пажња мора се посветити здравственом стању садница и оне морају бити слободне од проузроковача болести и штеточина, првенствено од вируса шарке шљиве и рака корена.

Садни материјал набављати само из проверених и реномираних расадника уз обавезно консултовање воћарских стручњака.

Растојање садње и систем узгоја

Шљиве могу да се саде у правоугаоник, квадрат, троугао и по изохипсама (контурно).

У пракси се показало да се механизација најлакше и најбоље користи ако су шљиве посађене у правоугаоник, па је овакав распоред и најчешћи при подизању савремених шљивика. Растојање садње зависи од особина сорте и

намене произведених плодова и оно је 5x4 м или 5x3 м уз мале корекције ових димензија, ако се после мерења утврди да постоји могућност повећања или смањења броја редова, као и биљака у реду. Размак садње зависи од својства сорти, орографије и нагиба терена, као и од земљишних услова. Размак садње треба да омогући правилно формирање круне, њену добру осветљеност и проветреност, као и несметано обављање свих машинских и ручних радова у засаду.

Ако се шљиве саде гушће у реду, онда правац пружања редова треба да буде север-југ, а ако се сади на стрмијим теренима, онда редови морају бити управни на пада терена. Побољшана пирамидална круна са одговарајућом агротехником представља најприкладнији систем гајења, јер омогућава производњу квалитетних плодова, а приступачна је за извођење резидбе, прскања, бербе и других радова који се изводе у шљивику.

Размеравање и обележавање места за садњу

Пре самог мерења и обележавања места за садњу земљиште на парцели се мора припремити и уситнити помоћу ротофрезе и тањираче. Приликом мерења парцеле мора се водити рачуна да до ивице парцеле остане довољно простора за несметано кретање механизације, као и њено окретање на крају редова. На почетку самог мерења неопходно је одредити основни правац на парцели и он је обично најдужа права страна парцеле, а ако је неправилног облика онда се основни правац одређује на основу правца пружања редова (север-југ). На крајевима основног реда се подижу прави углови и одређују правци осталих редова. Ако је парцела велика, најбоље је направити мрежу квадрата величине 50x50 или 100x100 м и у оквиру њих обележити редове. Када се добију правци редова унутар самог реда се на одређеном растојању где ће се садити биљке побијају кочићи – маркери. При мерењу парцеле треба водити рачуна да се то уради што прецизније како би се у будућем засаду све машинске операције одвијале несметано, а и естетски засад лепше изгледао. Ради лакшег и бржег извођења саме садње у пракси се користи и „даска равњача“ и два помоћна маркера за свако садно место.

Даска има по један урез на крају и један урез у средини. Приликом мерења даска се својим средњим урезом стави на постављен маркер у реду, а затим пободу два помоћна маркера са стране и они служе да задрже правац реда и растојање будуће воћке у реду. Приликом садње у средњи урез на дасци ставља се коренов врат саднице и тиме уједно одреди и дубина садње.

За овакав начин садње потребан је дупло већи број маркера, али је садња далеко бржа и задржава се идеалан правац и распоред биљака у засаду.

Време и начин садње

Садња шљива се може обавити у јесен, током зиме и у пролеће. Предност свакако треба дати јесењој садњи зато што је у земљишту довољно влаге, пресеци на жилама добро калусирају и преко зиме се развијају жиле сисалице које у пролеће почињу да усвајају храну и воду, па по правилу биљке имају бољи проценат пријема и далеко брже напредују у вегетацији. Ако се саднице не посаде у јесен, онда треба искористити лепе зимске дане и обавити садњу. Садња се обавља у ископане јамиће (ручно или машински) уз претходну припрему садница. Ова припрема се састоји у томе што се коренов систем садница детаљно прегледа и из њега се одстране све оштећене и поломљене жиле или се скраћују до здравог места. Пресек на жилама мора бити беле боје (знак свежине) и направљен под правим углом оштрим воћарским маказама. Здраве и дугачке жиле се скраћују само мало на врховима. Садња се обавља у ископане јамиће (њихова величина зависи од претходне припреме земљишта) на чије дно се набаци ситна земља. Пре спуштања припремљене саднице у јамић корен се може потопити у кашу воде, земље и свеже говеђе балеге, како се ситна земља што боље залепила на жиле.

Дубина садње воћке је толика да место калемљења буде 2 до 3 цм изнад површине.

Када се корен прекрије ситном земљом, она се благо нагази, а затим дода још мало земље преко ње, а у јамић свуда око саднице убаци 5 до 10 кг добро згорелог стајњака, затим 200 г NPK 8:16:24 и убаци још земље, па поново добро нагази.

Ако се обавља јесења садња, не врши се заливање, нити скраћивање саднице, већ само њихова заштита од глодара. Ако се саднице саде у пролеће саднице се скраћују на висину 80 до 100 цм, у зависности од густине садње и жељеног узгојног облика, и врши се заливање са 10 л воде.

У циљу заштите од пољских мишева и волухарица, одмах после садње око саднице треба поставити отровне цинк-фосфид мамке и завити саднице са натрон папиром како би се заштитиле од зечева.